

Македонско здружение на млади правници

Примено:	22-09-2017		
Орг. Един.	Број:	Прилог:	Вредност:
43	6061	1	

До: Влада на Република Македонија
Генерален секретаријат
Одделение за соработка со невладини организации

Од: Македонско здружение на млади правници (МЗМП)
ул. Донбас 14/1-6, Скопје
тел. 02/3220-870, е-пошта: contact@myla.org.mk

Предмет: Предлози за политики на повик до граѓанскиот сектор за придонес во подготвувањето на програмата за работа на Владата на Република Македонија за 2018 година

Датум: 15ти септември 2017 година

Почитувани,

Македонското здружение на млади правници (МЗМП) врз основа на повикот до граѓанскиот сектор за придонес во подготвувањето на програмата за работа на Владата на Република Македонија за 2018 година споделува листа на препораки за политики. Препораките се однесуваат на областите на кои што работи здружението и се засноваат на досегашното искуство и спроведени анализи. Групирани по области, МЗМП ги предлага следниве мерки и активности:

1. Во однос на правото на бесплатна правна помош и пристапот до правда

Правото на **бесплатна правна помош**¹ за граѓаните кои не се во можност самите да ја обезбедат е од огромна важност. Но, системот за обезбедување на оваа помош е тотално нефункционален и не оди во прилог на оние на кои оваа помош им е најпотребна, што често води до пропуштање на преклузивни рокови, неостварување на некое право итн. Во моментот во Министерството за правда се одвива процес на подготовка на нов Закон за бесплатна правна помош во кој процес се вклучени сите заинтересирани страни, но сепак доколку во текот на оваа година не се заврши тој процес, тврдиме дека ова прашање е од клучна улога во обезбедувањето на пристап до правда на најранливите категории на граѓани и треба да биде приоритет на Владата во 2018 година.

Условите за доделување на БПП и правните прашања се рестриktivни, а постапката трае долго пред се поради несоодветна техничка поддршка и недостаток на човечки ресурси. Корисниците често се откажуваат од ова право претпоставувајќи дека нема на време да ја добијат потребната правна помош, а има доста и кои воопшто не знаат дека го имаат вакво право. Нема усогласеност на моменталниот ЗБПП со другите поврзани закони како ЗПП, ЗОУП, ЗСТ, ЗПД итн.

Предлог мерки:

¹ Извештај за примената на Законот за бесплатна правна помош <https://goo.gl/IwosnX>

Обезбедување на информации, совети и правна помош во Република Македонија, извештај за 2016 <http://myla.org.mk/wp-content/uploads/2016/09/MZMP-TRIPPLE-A-A5-PDF.pdf>

Бајка или реалност? Бесплатната правна помош во Република Македонија <https://goo.gl/7V9M4I>

Анализа на примената на законот за бесплатна правна помош за периодот 2010 - 2012 година <https://goo.gl/MjkURQ>

Анализа за достапноста и пристапот до бесплатна правна помош за лицата баратели на азил во РМ <https://goo.gl/WTXFCu>

Како да ги остварам и заштитам моите права? Колку ќе ме чини тоа? <https://goo.gl/ec61dB>

1.1 Во однос на правната помош во кривичните постапки (одбрана)²

- Воспоставување и примена на независен механизам од страна на и во рамки на Адвокатската комора на РМ за оценка на квалитетот на обезбедената одбрана од страна на бранителите по службена должност како и на бранителите поставени од судовите согласно чл. 75 од ЗКП (Одбрана за сиромашни).
- Воспоставување и примена на механизам за транспарентно поставување на бранителите по службена должност односно бранители согласно чл. 75 од ЗКП притоа почитувајќи ја волјата на осомничениот односно обвинетиот, водејќи внимание за квалитетот на обезбедената правна помош и да се избегне фаворизирање на адвокати на штета на осомничениот/обвинетиот.
- Воспоставување на јасна обврска за признавање на сите реално направени трошоци од страна на бранителите, пресметани согласно важечката Адвокатска тарифа и нивно плаќање во разумен рок.
- Измена и дополнување на чл. 75 ЗКП со што ќе се воспостават јасни критериуми за утврдување на имотната состојба на лицето кое има потреба од одбрана за сиромашни во поглед на приходите и имотот на лицето при што во поединечните случаи задолжително би зеле во предвид и а) сериозноста на делото и предвидената казна и б) правната и фактичката сложеноста на случај.
- Овозможување на правото на секое лице, задржано или лишено од слобода, осомничено или обвинето да биде поучено на јасен и разбирлив начин за правото на бранител како и за правото на одбрана за сиромашни без било какво посредништво на институцијата каде лицето е задржано или пред која се води постапката преку информативни летоци на повеќе јазици, Народниот правобранител и граѓански организации.
- Воспоставување на денови на правна помош во затвори, притвори, прифатни центри за странци и барател на азил и други места каде лицата се лишени од слобода.
- Правната помош за децата во ризик како и децата осомничени или обвинети за кривични дела да се остварува во постапка уредена со ЗПД и ЗКП, а не согласно Законот за бесплатна правна помош.

1.2 Во однос на правната помош во останатите правни прашања и постапки³

- Донесување на нов Закон за бесплатна правна помош со кој ќе се уреди обезбедувањето на правната помош за сите прашања и постапки освен одбраната во кривичните постапки. (Доколку до усвојувањето на Стратегијата не е донесен). Со донесувањето на Законот треба да се гарантира:
 - a. Целосно инкорпорирање на критериумите на ЕСЧП воспоставени во пресудата *Airey v. Ireland* во однос на правото на правна помош во не-кривични постапки во поглед на т.н *means & merits* тест
 - b. Ефикасен систем за претходна правна помош (информации и советувања) составен од граѓански организации и правни клиници со особен фокус на најранливите категории лица (лица кои живеат во крајна сиромаштија, лица со попреченост, маргинализирани и стигматизирани заедници)
 - c. Правната помош треба да биде достапна за сите правни прашања кои се од значење на заштита на уставно загарантираните права, имотно-правните и семејни прашања, статусните прашања, работните односи

² Задолжителната одбрана и правото на одбрана за сиромашни се детално анализирани во <http://www.akademik.mk/wp-content/uploads/2017/06/Kalajdziev-i-dr.pdf>

³ Препораките се засноваат на 7 годишно набљудување на примената на ЗБПП публикувано во годишни извештаи и анализи достапни на: <http://foom.mk/mk/Home/Publications?catID=9&additionalID=80>

- d. Правната помош треба да биде особено достапна и на: оштетените/жртвите од кривични дела во кривичните и граѓанските постапки, жртвите на семејно насилство, жртвите на трговија со луѓе и заштита на правата и интересите на децата./мигранти, бегалци, баратели на азил, странци, лица без државјанство
- e. Воспоставување на систем за евалуација на квалитетот на обезбедената правна правна помош
- f. Признавање на сите реално направени трошоци од страна на адвокатите и нивно навремено плаќање.
- Промовирање и зајакнување на *pro bono* адвокатските услуги
- Усогласување на Законот за парнична постапка со Законот за бесплатна правна помош во поглед на надоместот на трошоците на постапката.

1.3 Во однос на судските такси

- Измена и дополнување на Законот за судски такси со што ќе се воспостават прецизни критериуми во однос на имотната состојба на лицето кое има потреба од ослободување од судски такси (неговите приходи и имоти) при што задолжително ќе се земе во предвид висината на судската такса која треба да се плати
- Воспоставување на можност за плаќање на судските такси по успех во постапка за постапките кои се однесуваат на надомест на материјална и нематеријална штита поради смрт на блиско лице, повреда и телесно оштетување, издршка.
- Ослободување од судски такси за лицата кои ќе се стекнат со право на бесплатна правна помош

1.4 Во однос на трошоците за прибирање на докази и документи нужни за започнување на судски постапки (Вешт наод и мислење, превод на документи, елаборати)

- Воспоставување на систем во рамки на Законот за бесплатна правна помош за покривање на овие трошоци за лицата на кои им е признато правото на бесплатна правна помош.

1.5 Зајакнување на политиките за комуникација на државните органи

- Државните органи да донесат и применат стратегии за комуникации и информирање на граѓаните за нивните права и обврски од одделни закони респонзивни на потребите на обесправените и маргинализирани групи од општеството.
- Изработка и дисеминација на јасни и разбирливи информативни материјални во соработка со граѓански организации
- Користење на информатичка технологија

1.6 Воспоставување на програми водени од граѓански организации за правно описменување на граѓаните

- Дополнување на Законот за бесплатна правна помош со која ќе се овозможи државна поддршка за граѓанските организации кои активно работат на зголемување на правната писменост помеѓу обесправените и маргинализирани заедници за спроведување на програми.

2. Во однос на правата на децата жртви на насилство во кривичните постапки

Во Македонија постои одредена правна рамка за **заштита на деца жртви на насилство** но истата не доведува до намалување на проблемот со насилство врз деца, ниту пак обезбедуваа соодветна заштита. Согласно **Законот за правда за децата** во полициската и кривичната постапка,

детето жртва на кривично дело има правно на правна помош и адвокат пред давањето на исказ, односно изјава или поднесување на имотноправно барање, а правната помош треба да ја обезбеди адвокат кој следел специјализирани обука за правата на децата. Доколку детето, родителите или старатителите не можат сами да обезбедат правна помош, односно адвокат, истиот треба да го обезбеди државата согласно системот за БПП.

Ре-виктимизацијата на децата жртви често се случува во овие постапки пред се поради недостигот на соодветни познавања од страна на стручните лица, но и од страна на адвокатите и правосудството. Постојат голем број на протоколи и испреплетување на ингеренции помеѓу надлежните институции што доведува до прекршување на многу од пропишаните принципи за заштита на децата. Не сите видови на насилство врз деца се вметнати во законодавството, а постои и неусогласеност на дефинициите за тоа што значи насилство врз деца, деца жртви, најдобар интерес на детето итн. Постои недостиг на одговорност кај надлежните институции и страв за вклучување во постапка за заштита на правата од страна на жртвите.

Предлог мерки:

- Дефинирање и вметнување на сите видови насилство врз деца во законодавството вклучително на новите форми како силеџиството, силеџиство преку сајбер просторот итн.
- Воспоставување на модел на постапување со овие деца каде тие ќе се чувствуваат безбедно, нема да бидат пренесувани од институција во институција, ќе бидат испрашувани еднаш во случај да претрпеле насилен акт, а нивните потреби ќе бидат земени предвид и притоа ќе се почитува принципот на најдобар интерес на детето согласно Законот за правда за децата и Законот за кривична постапка.
- Воспоставување на соодветна подзаконска рамка со хармонизација на сите досегашни протоколи, а притоа поставување на соодветни одговорности за секоја од надлежните институции, односно донесување на еден генерален протокол за заштита на деца од насилство, и утврдување на посебни протоколи за постапување од страна на секоја заинтересирана институција како што се училиштата, здравствените установи, полицијата, центрите за социјална работа итн.
- Повисок степен на обученост помеѓу стручните лица, адвокатите, судиите и јавните обвинители кои работат на овие предмети на темата права на децата и нивна заштита пред се, во однос на стекнување знаења на темите детска и адолесцентна психологија, виктимизација на деца, социјална педагогија итн. Ова е важно за разбирање на статусот на жртва, последиците кои детето ги трпи од насилниот акт во социјална, психолошка, физичка и општествена смисла, како и за заштита од ре-виктимизација.
- Подобрување на човечките капацитети, кадровската екипираност, техничката и материјалната опременост на институциите во насока на соодветна имплементација на Законот за правда за децата и обезбедување на специјалните процесни мерки кои овој закон ги предвидува.
- Навремено и целосно покривање на трошоците за адвокатите кои постапуваат во предмети каде има дете жртва/сведок/сторител на насилство.
- Олеснето право на надомест на материјална и нематеријална штета за децата жртви на насилство, и создавање услови за функционирање на фонот за надомест на штета кој беше создаден за оваа намена.

Област 4: Еднаквост и забрана за дискриминација

Потребата од измени на Законот за спречување и заштита од дискриминација (ЗСЗД) е веќе идентификувана од причина што истиот и по шест години од неговото донесување не успеа да обезбеди воспоставување на функционален систем за заштита на жртвите од дискриминаторско постапување. МЗМП е во работната група на Министерството за труд и социјална политика во која се работи на измени на постоечкиот закон. Предлозите кои МЗМП ги даде во работната група се од досегашната долгогодишна работа на МЗМП во делот на застапувањето⁴ што овозможи, покрај тоа лицата да добијат правна заштита и идентификување на слабостите во примената на одредени законските решенија. Покрај донесувањето на новиот ЗСЗД потребна е интензивна работа на конкретни активности во насока на зголемување на јавната свест за механизмите за заштита од дискриминација со вклучување на сите релеванти фактори.

Предлог мерки:

- Измени на ЗСЗД со кој што ќе се овозможи ефикасна заштита на жртвите од дискриминаторско постапување.
 - Измена на Членот 3 од ЗСЗД со проширување на основите за дискриминација;
 - Составот и работењето на КЗД (професионализирање, зголемување на критериумите за избор на членовите на КЗД и именување и разрешување на членови на КЗД, независно, непристрасно и професионално донесување на мислењата, скратување на рокот за одлучување по поднесената претставка како и воспоставување на механизам доколку КЗД не постапува во законскиот рок и воспоставување на механизам за поефикасно постапување по мислењата на КЗД)
- Спроведување на активности со цел информирање на граѓаните за постоењето на систем и механизми за заштита од дискриминација со посебен акцент на препознавањето и идентификувањето на истита.

Област 5: Стручно оспособување на дипломираните правници⁵

Полагањето на правосудниот испит е уредено со Законот за правосудниот испит од 2013 години кој започна да се применува од октомври 2014. Со овој Закон суштински се промени начинот на кој што се полага овој испит. Наместо како претходно кога испитот се состоеше од писмен и устен дел, испитот сега содржи теоретски дел и студија на случај. Двата дела од испитот е полагаат врз основа на јавно достапна база на прашања според принципот на прашање со едно од повеќе можни решенија (принцип на заокружување). Теоретскиот дел не содржи прашања само од позитивното законодавство, туку и од правната теорија. Исто така напуштен е принципот на полагање пред комисија и наместо тоа улогата на правосудната фела се состои единствено во изработка и верификација на прашањата и базите на студии на случај. Испитот технички се спроведува од правно лице, наместо како што беше до сега, Министерството за правда, и на испитот ќе учествуваат претставници на Владата на РМ и на Министерството за информатичко општество и администрација и на Министерството за образование и наука. Испитот е сниман и во живо емитуван на веб- страницата на Министерството за правда.

⁴ Анализа на за стратешко водење на предмети во судска постапка од областа на дискриминација, Македонско здружение на млади правници, 2014 година Достапно на: <http://myla.org.mk/images/pdf/asvp.pdf> и Анализа на случаи од стратешко застапување, Македонско здружение на млади правници, 2016 година Достапно на: <http://myla.org.mk/images/pdf/analiza-diskriminacija-2016.pdf>

⁵ Детална анализа на новиот начин на полагање на правосудниот испит како и на начинот на кој што се спроведува приправничкиот стаж е содржана во <http://myla.org.mk/wp-content/uploads/2017/01/USAID-kniga-MK-27.10.2014.pdf>

- **Испитот на начин на кој што е дизајниран не може да ги провери практичните вештини на правниците, кои пак се потребни за самостојна примена на прописите во практиката.**

Стручната оспособеност претпоставува владеење на следниве вештини: 1. Пишување и изработка на правни акти (тужби, жалби, разни поднесоци; пресуди, решенија, разни одлуки; обвинителни предлози и акти и сл.). 2. Усно презентирање правни аргументи (застапување пред суд, водење судска постапка, правно советување клиент), 3. Логичко расудување и формулирање правни аргументи, како и 4. Истражување и толкување на важечката легислатива. Со укинувањето на писмениот дел од нема може да се провери дали дипломираниот правник знае да пишува правни документи. Отсуството на устен дел од испитот ја спречува проверката дали дипломираните правници го владеат јазикот на правото. Предложениот начин на спроведување на испитот со теоретски дел и студија на случај со прашања на заокружување е ефикасен за проверка на познавањето на правото и донекаде за правното расудување, меѓутоа во никој случај не е доволен за да се провери дали лицето располага со знаења и вештини потребни за примена на правото во практиката.

- **Исклучивата примена на методот со избор на еден од повеќе можни одговори е недоволна и неподобна за објективна оцена на знаењето и вештините на дипломираните правници**

Методот на тестирање со избор на еден од повеќе можни одговори (multiple choice), кој се предвидува во Законот за правосудниот испит, има свои силни страни и аргументи за неговата употреба. Едноставниот за изработка и спроведување, проверка не одзема време, речиси и нема влијание човечкиот фактор при оценувањето и лесно се спроведуваат на поголеми групи испитаници. Сепак при имплементирањето на овој метод во рамките на правосудниот испит се поставува прашањето колку тој е погоден за употреба ако се има предвид дека целта на испитот не е само да го провери сувото знаење на кандидатите, туку и да ја евалуира нивната подготвеност за примена на правото во практиката. Со избор на едно од пет можни решенија нема да може да се утврди дали правникот знае да состави поднесок или да формулира убедлив правен аргумент. Овој метод е неподобен за тестирање во правото затоа што е фокусиран на меморирање и запаметување, наместо на длабинско учење и разбирање на правото.

- **Јавно достапната база на 2.000 прашања и 500 студии на случај врз основа на кои ќе се спроведува испитот ги пренасочи кандидатите од проучување закони и литература кон меморизирање на веќе одговорени прашања**

Ова решение е едно од најпроблематичните одредби на овој закон, кое има значителни последици врз угледот и проодноста на правосудниот испит. Одговорите на прашањата се јавно достапни одговори набргу по нивното објавување, на Интернет или во најблиската фотокопирница и се единствениот материјал за подготовка на испитот. Така, наместо читање и анализа на законите, кандидатите за полагање на испитот само ги меморизираат дадените одговори и така можат да го положат испитот без трудот што е потребен за полагање на правосудниот испит насекаде низ светот.

Приправничкиот стаж потребен заради полагање на правосудниот испит е уреден со повеќе закони. Прашањата што се предмет на уредување ги вклучуваат: институцијата каде што може да се спроведува, времетраењето на стажот, начинот на спроведување, правата и обврските на приправниците, како и статусот на приправниците низ призмата на правата од работниот однос. Одредбите што ги уредуваат овие прашања се содржани во Законот за правосудниот испит, Законот за адвокатурата, Законот за судовите, Законот за јавното обвинителство, Законот за работните односи, како и во други закони и други прописи што ја уредуваат оваа материја. Според Законот за правосудниот испит, како работно искуство на правни работи се смета работното искуство во суд, Јавното обвинителство, државниот правобранител, народниот правобранител, други државни

органи, органи на единиците на локалната самоуправа, адвокатура, нотаријат, извршители, трговски друштва и други правни лица и здруженија на граѓани. Според ова, приправничкиот стаж може да се спроведува во повеќе државни органи, институции и самостојни професии. Законот не содржи потесна дефиниција на поимот правни работи, која прецизно би уредила кои работни обврски се од „правна природа“, туку наместо тоа со пропишувањето подолго времетраење на потребното искуство во органите и субјектите што според природата на нештата не се правнички (за разлика од судовите, адвокатурата итн.) дава претпоставка дека работата во вторите не е од исто ниво за разлика од првите.

Законот за правосудниот испит не навлегува во подетално уредување на начинот на спроведување на работното искуство на правни работи и им го остава на прописите што ги уредуваат органите и професиите во чии рамки се спроведува приправничкиот стаж. Начинот на спроведување на работното искуство ги вклучува вршењето на работните обврски, евиденцијата, надзорот, како и програмата врз основа на која се спроведува стажот. Ваквиот пристап се разликува од претходниот Закон за правосуден испит од 1980 и 1989, кој се применуваше сè до 2010 година, каде што со подзаконски акт⁶ беше прецизно уреден начинот на вршење на практиката во правосудните органи (судови, јавно обвинителство, јавно правобранителство).

- **Стекнувањето работно искуство на правни работи во рамките на судовите и јавните обвинителства е недоволно и непрецизно уредено**

Како резултат на измените во Законот за судови во 2010 година, носењето нов Закон за правосудниот испит во 2010⁵⁴ година, измените на Законот за судска служба и донесувањето нов Судски деловник во 2013 година судовите ја немаат потребната правна рамка врз основа на која може да примаат правници заради стекнување практика со работа на правни работи. Со други зборови, во споменатите прописи не е уреден начинот на спроведување на практиката (дали практиката ќе се остварува во еден судски оддел или во повеќе, дали има обврска за програма за волонтирање и сл.), не е уреден начинот на којшто ќе се примаат правници на практика (со јавен повик или преку поединечно поднесено барање/молба), отсутствуваат одредби за начинот на вршење надзор над приправниците или за одговорно лице во судот што ќе му помага, а нема ни обврска за начинот на водење на евиденцијата на приправниците. Ваквата правна празнина е во основа новост затоа што претходно постоеја одредби што ги уредуваа овие прашања, кои меѓутоа или беа укинати или беа заменети со нови прописи, кои пропуштија да ги уредат овие прашања. Неуреденоста на овие прашања во најголем дел ги засегнува основните судови, кои примаат правници на практика. Во недостиг од важечка правна рамка тие се принудени да „импровизираат“ и да прибегнуваат кон ад-хок решенија. Ова, пак, од друга страна може да доведе до невоједначеност во практиката кај различни судови, како и до отежнат пристап до практиката за дипломираните правници.

Предлог мерки:

- 1.1 Донесување на нов Закон за полагање на правосудниот испит со кој ќе се воспостави модел на полагање на овој испит што ќе овозможи вистинска проверка на стручната оспособеност и со

⁶ Правилникот за начинот на вршење на практиката во правосудните органи објавен во Службен весник на СРМ бр. 09/1989 содржеше прецизни одредби за начинот на вршење на практиката по принципот ротација во клучните сектори од правосудните органи (управа и писарница, процесно и вонпроцесно одделение, платни налози, извршување, кривично и прекршочно одделение). Правилникот воспоставуваше обврска за правосудните органи да донесуваат програма за секој приправник и обврска за раководителот на правосудниот орган да се грижи за спроведувањето на програмата. Сепак со членот 28 од ЗПИ од 2010 година ЗПИ од 1980 и 88 беше ставен надвор од сила, со што престана да важи и овој правилник, кој беше донесен за потребите на законот од 1980.

посебен фокус на практичните вештини потребни за практикување на право (правно пишување, правно говорење, правна аргументација, толкување на прописи итн).

- 1.2 Уредување и стандардизирање на начинот на стекнување работно искуство на правни работи (т.н приправнички стаж) преку воспоставување на задолжителна програма која ќе ги содржи минималните работни искуства кои дипломираните правници треба да ги стекнат со цел да се квалификуваат за полагање на правосудниот испит.

Област 6: Високо образование за правници⁷

Универзитетите кои организираат правни студии согласно начелото на автономија се целосно слободни и независни при подготовката и спроведувањето на студиските програми. Единствено законско ограничување во однос на ова прашање е обврската студиските програми да имаат најмалку 60% совпаѓање на содржините и исходите од учењето со иста или слична студиска програма, со која се изучува европското континентално право, а која се изведува на универзитет од Европскиот простор на високото образование кој се наоѓа на првите 20 места од соодветната област на ранг листата која ја изготвува Центарот за светска класа универзитети при Шангајскиот Џиао Тонг Универзитет од Народна Република Кина, освен за слободно изборните предмети. Дипломираните правници по дипломирањето немаат практични познавања од надлежноста и работењето на македонските правни институции и професии што значително го отежнува нивниот пристап до вработување од една, а од друга страна правосудните институции треба да вложат време и труд додека изградат стручни професионалци способни да ги вршат одговорните обврски на правничките професии. Дополнително бројот на запишани студенти по право бележи значителен пораст што може да доведе до дисторзии на пазарот на труд за правници.

Во моментот во РМ 17 високо-образовни институции се акредитирани за организирање на правни студии, далеку повеќе од државите во регионот. Помеѓу правните факултети постојат огромни разлики во однос на бројноста, структурата и областите на стручност на наставниот кадар вклучувајќи ја и наставната програма. Невоедначено оценување на знаењето на студентите, нелојална конкуренција помеѓу правните факултети, неможност за гарантирање на знаењето и вештините кои ќе ги добијат студентите на правни науки.

Предлог мерки:

- 1.1 Воспоставување на советодавно тело составено од претставни на правосудните институции и професии од една и правните факултети од друга страна кое ќе има за цел да придонесе кон подобрување на студиските програми за правни студии во контекст на специфичните потреби на правосудните институции и професии како и во однос на одредувањето на бројот на слободни студиски места
- 1.2 Воспоставување на соодветни критериуми заради подигање на квалитетот на наставата на високо образованите институции акредитирани за организирање на правни студии

⁷ Анализа на реформите во правното образование <https://goo.gl/BnfTsr>

Област 7: Заштита на човекови права на странци

Во 2015 и 2016 година 1735 бегалци и мигранти беа задржани во Прифатниот центар за странци, и со тоа лишани од слобода. Повеќето од бегалците и мигрантите беа задржани во центарот со цел да се обезбеди нивното присуство во кривичните постапки каде се јавуваат како сведоци. Во образложението на решенијата како причина за задржувањето речиси секогаш се наведува утврдувањето на идентитет. Според Законот за странците странец може да биде задржан во прифатниот центар заради утврдување на неговиот идентитет не подолго од 12 часа. Ако во овој рок не може да се утврди идентитетот на странецот, тогаш надлежниот суд донесува решение со кое се одредува мерка за задржување на странецот во Прифатниот центар.

Во досегашното искуство на Македонското здружение на млади правници бегалците и мигрантите се задржуваат 38 дена без притоа надлежниот суд да издаде решение со кое се изрекува мерка за задржување со цел утврдување на нивниот идентитет. За време на нивното задржување, бегалците и мигрантите немаат пристап до правна помош и можност да поднесат барање за признавање право на азил во Република Македонија.

Предлог мерки:

1.1 Со цел почитување на човековите права на бегалците и мигрантите, особено правото на слобода, треба да се воспостави механизам за судска проверка на законитоста и уставноста на лишувањето од слобода на бегалците и мигрантите.

МЗМП е согласна предлозите за политики да бидат објавени на интернет страницата на Одделението за соработка со невладини организации: <http://www.nvosorabotka.gov.mk>.

Доколку имате потреба од дополнителни информации и појаснувања можете да не контактирате на долунаведените контакт податоци.

Со почит,
Зоран Дранговски, Претседател
Македонско здружение на млади правници

